

**P
R
O
G
R
A
M
A
S**

3º Curso

2019-2020

ÍNDICE

1º Cuadrimestre

Páx

-
- **Servizos Sociais Especializados (Obrigatoria)..... 4**
 - **Metodoloxía da Investigación Social (Obrigatoria)..... 7**
 - **Traballo Social con Individuos e Familias (Obrigatoria 10**
 - **Soportes Documentais e Xestión da Inform. (Obrigatoria).... 14**

2º Cuadrimestre

Páx

-
- **Política Social e Traballo Social (Obrigatoria) 19**
 - **Deseño e Avaliación de Proxectos Interv. Soc (Obrigatoria) ..24**
 - **Obradoiro de Investigación Social (Obrigatoria)..... 30**
 - ***Prácticas de Investigación en Traballo Social (Obrigatoria).....34***
(sen docencia – só matriculable repetidores)

1º Cuadrimestre

G3171321 - Servizos Sociais Especializados (O Contexto Institucional do Traballo Social) - Curso 2019/2020

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 1º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** Terceiro Curso

Profesora: Mª Jesús Castro Neo

Programa

Obxectivos da materia

- Coñecer e comprender a estrutura e organización dos Servizos Sociais especializados.
- Ser capaz de detectar os mecanismos de exclusión e discriminación no acceso á protección social e formular fórmulas para corrixilos no ámbito dos Servizos Sociais especializados.
- Coñecer e comprender o desempeño profesional dos/ás traballadores/ás sociais nos Servizos Sociais especializados

Contidos

- I.-Servizos Sociais especializados. Organización no ámbito das Administracións públicas.
- II.-Marco xurídico dos Servizos Sociais especializados.
- III.-Servizos Sociais e Sistema de Autonomía Persoal.
- IV.-Os Servizos Sociais especializados para sectores de poboación e/ou necesidades sociais específicas. Servizos, programas e equipamentos sociais para:
 - *Persoas maiores
 - *Persoas con discapacidade
 - *Sistema de Autonomía Persoal
 - *Familia e menores
 - * Muller
 - *Persoas con adicción a drogas
 - *Reclusos e ex-reclusos
 - *Minorías étnicas e migracións
- V.-A financiación do Sistema de Servizos Sociais

Bibliografía básica e complementaria

- Alemán, C. e García Serrano, M. (2007). *Servicios Sociales Sectoriales*. Madrid: Ed. Universitaria Ramón Areces.
- Alemán, C., García Serrano, M. e Alonso, J.M. (2011). *Servicios Sociales Públicos*. Madrid:Tecnos.
- Anaut,S.(Coord.),Carbonero,D.e Lopes,C.(2019). *El Sistema de Servicios Sociales en España*.Pamplona:Aranzadi.
- Colom, D. e Miranda, M. (Dir.). (1999). *Poblaciones Y Bienestar social*.Zaragoza: Mira editores.
- Colom, D. e Miranda, M. (Dir.). (1999). *Organizaciones de bienestar Social*.Zaragoza:Mira Editores.
- Garces Ferrer , J. (Coord.). (1996). *Sistema político y administrativo de los servicios sociales*. Valencia: Ed. Tirant lo Blanch.
- Santos, J. (2012). *El Cuarto Pilar. Un nuevo relato para los servicios sociales*. Madrid: Consejo General del Trabajo Social e Paraninfo.

WEBS de consulta:

- http://www.mitramiss.gob.es/es/el_ministerio/index.htm
- <http://www.mscbs.gob.es/>
- <https://www.xunta.gal/portada>

Competencias

Na Memoria do Título de Grao en Traballo Social sinálase que esta materia contribúe a alcanzar as seguintes competencias, para alcanzar os obxectivos propostos para a titulación:

Competencias xenéricas:

- Posuír e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento neste campo.
- Ter desenvolvido as habilidades de aprendizaxe necesarias para continuar a súa formación e aprendizaxe no ámbito do Traballo Social cun alto grao de autonomía.

Competencias específicas:

- Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.
- Adquirir facultades para contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade.
- Adquirir habilidades para participar na xestión e dirección de entidades de benestar social.
- Coñecer e aplicar as boas prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que as implementar.

Competencias transversais:

- .- Capacidade de análise e síntese.
- .- Capacidade de comunicación oral e escrita.
- .- Capacidade de razoamento crítico.
- .- Capacidade de aprendizaxe autónoma.
- .- Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

A docencia está organizada en 38 horas distribuídas en sesións na aula, e impartidas ao grupo grande. Outras 9 horas a cada grupo en que se subdivide o grupo grande, distribuídas ao longo do período lectivo en 6 sesións na aula de 1 hora e 30 minutos de duración cada unha, e sesións de 1 hora de titoría presencial en grupos reducidos. Nas sesións na aula a docencia será de tipo expositivo, con menor participación activa do alumnado, e de tipo interactivo en que si o alumnado terá unha participación máis activa.

Docencia expositiva: A través de exposicións na aula e dando lugar á participación, a profesora explicará aspectos básicos e centrais de cada tema establecido no programa, achegando información esencial e delimitando conceptos, resaltando os aspectos relevantes e as relacións entre eles.

Docencia interactiva: O alumnado individualmente ou organizado en equipos de traballo desenvolverá actividades que requirirán unha participación activa na construción do seu propio coñecemento. Realizarase a lectura/visionado e análise de textos ou material audiovisual con debate titorizado e / ou preguntas na aula. Utilización de bibliografía, fontes estatísticas ou outros materiais vinculados ao programa académico e complementario á teoría impartida na asignatura, ben proporcionado pola profesora ou buscados e achegados polo alumnado, con exposicións por parte de este dos traballos a realizar na aula.

Ademais o/a alumno/a terá que realizar un traballo de curso en grupo segundo as pautas específicas a indicar pola profesora.

Titorización presencial en grupos reducidos: sesións presenciais nas que o/a profesor/a dinamiza, orienta, e supervisa o traballo autónomo do alumnado en grupos reducidos. Así mesmo, permite facer un seguimento e orientación do alumnado na realización das tarefas e actividades derivadas do desenvolvemento persoal ou colectivo da docencia expositiva e interactiva.

A través das titorías se orienta e asesora sobre as actividades e tarefas propostas ao alumnado. Así mesmo resolveranse dúbidas que se lle poidan presentar ao alumnado no seu proceso de aprendizaxe.

Sistema de avaliación

A valoración da aprendizaxe enténdese como un proceso a través de que se comproba o nivel do logro en relación aos obxectivos sinalados. Toda valoración a realizar responde a unha parte do contido do programa da materia.

A avaliación da materia realizarase mediante unha avaliación continua e a realización dunha proba parcial e exames finais. A proba escrita e exames finais oficiais terá un valor de 75% sobre a cualificación global, e cumprirá acadar unha puntuación mínima de 4 para poder sumar a puntuación obtida na avaliación continua.

A avaliación continua terá un valor do 25%, e realizarase sobre actividades do alumnado elaboradas a nivel individual ou grupal nas sesións interactivas, e sobre a base de:

1 PUNTO POR: asistencia (na guía da materia especificarase a ponderación)

1,5 PUNTOS POR:

- .-Elaboración de traballos e / ou exposición dos mesmos na aula.
- .-Lectura e análise de textos, e / ou visionado e análise de material audiovisual.
- .-Intervencións, reflexións, e análise sobre cuestións expostas na aula.

As actividades realizadas na aula non son recuperables fora das sesións docentes establecidas, agás que a non asistencia estea xustificada dentro dos supostos legais establecidos.

Teranse en conta para valorar as actividades anteriores criterios como:

- .-Participación activa en clase, tanto espontánea como estruturada, e calidade das mesmas
- .-Capacidade creativa.
- .-Entrega en prazo das actividades propostas.

A USC é unha Universidade presencial, e o alumnado ten o deber de asistir regularmente ás actividades lectivas programadas. O sistema de control de asistencia é o establecido polo centro. O prazo e as causas polas que se pode xustificar a non asistencia a clase son as establecidas na Regulación que para tal fin aprobou a USC e as normas propias do centro.

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios encomendados pola profesora. Unha vez se teña confirmación da xustificación de faltas de asistencia, o/a alumno/a ten que poñerse en contacto coa profesora para o encargo da tarefa compensatoria no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable.

Nas situacións previstas que imposibilitan manter a dinámica da avaliación continua presencial o alumnado poderá solicitar a dispensa de asistencia, polo procedemento establecido polo centro e nos prazos fixados. Nestas situacións realizaranse as actividades que oportunamente sexan fixadas co correspondente sistema de avaliación.

Os traballos individuais ou grupais realizados polo alumnado terán que ser orixinais. Calquera traballo copiado suporá un suspenso na materia ata a seguinte convocatoria. Para os efectos de avaliación un mesmo traballo non poderá ser utilizado en varias materias, non sendo que as actividades se programen de forma coordinada.

Tempo de estudo e traballo persoal

O tempo de estudo e traballo persoal do alumnado estímase en 99 horas distribuídas como segue:

- .-Estudo autónomo individual ou en grupo: 50 horas
- .-Exercicios: 15 horas
- .-Lectura de textos: 15 horas
- .-Elaboración de traballos, visualización de material: 15 horas
- .-Preparación de exposicións orais: 4 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia ás clases expositivas é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da asignatura necesario para orientar a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases interactivas é fundamental para a integración do coñecemento teórico e práctico, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.

Recoméndase ao alumnado que no desenvolvemento temporal da materia manteña un contacto periódico coa profesora encargada da docencia para aclarar e orientar sobre bibliografía necesaria para afondar en aspectos de maior interese para o/a alumno/a.

Observacións

A asignatura pertence á "Materia: "Servizos Sociais"" dentro do "Módulo: O contexto Institucional do Traballo Social". Recoméndase ter cursadas as asignaturas "Historia dos Sistemas de Benestar Social", "Fundamentos de Política Social" e "Servizos Sociais Comunitarios".

De conformidade co Acordo do Consello de Goberno do 22 de abril de 2020 polo que se regula o réxime especial de avaliación do curso 2019-2020 como consecuencia da suspensión da docencia presencial pola COVID-19, no caso da segunda oportunidade de avaliación deberá procederse como segue:

Dado que a actividade docente das materias do primeiro cuadrimestre, e a súa avaliación en primeira oportunidade, se desenvolveu con normalidade, cómpre respectar o establecido nos seus programas e guías docentes para a ponderación da proba final da segunda oportunidade. Non obstante, os exames finais presenciais deberán ser substituídos por probas finais telemáticas; estas probas poderán ser tanto de carácter síncrono como asíncrono.

Ligazón ao Acordo: <http://hdl.handle.net/10347/21667>

G3171322 - Metodoloxía da Investigación Social (O Traballo Social: Conceptos, Métodos, Teorías e Aplicación) - Curso 2019/2020

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 1º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** Terceiro Curso

Profesora: Teresa Facal Fondo

Programa

Obxectivos da materia

- Coñecer e comprender os métodos e técnicas de investigación social e a súa aplicación ao Traballo Social.
- Saber xestionar a información a partir dunha diversidade de fontes.
- Ser capaz de interpretar datos sobre necesidades e problemas sociais, e sobre os resultados do Traballo Social, desde unha perspectiva non androcéntrica nin etnocéntrica.
- Ser capaz de avaliar as diferencias de punto de vista na recollida de información e a fiabilidade e importancia da información recollida.
- Ser capaz de aplicar os diferentes modelos de investigación, diagnóstico e avaliación en Traballo Social ao longo das súas fases.

Contidos

- I. O método científico. Concepto e características da investigación social.
- II. Investigación e Traballo Social.
- III. O proceso de investigación. Fases dunha investigación. O proxecto de investigación.
- IV. A poboación obxecto de estudio. Teoría e deseño de mostras.
- V. A obtención de datos. Principais técnicas de recollida de datos.
- VI. O tratamento dos datos.
- VII. A presentación de resultados: o informe de investigación.

Bibliografía básica e complementaria

- Balcells e Junyent, J.(1994). *La Investigación Social. Introducción a los métodos y las técnicas*. Barcelona: PPU.
- Callejo, J. (Coord.), Del Val,C., Gutierrez,J. e Viedma,A.(2009). *Introducción a las técnicas de Investigación Social*. Madrid: Ramón Areces.
- Caparrós, N. e Raya, E. (Coords.) (2015). *Métodos y técnicas de investigación en Trabajo Social*. Madrid: Grupo 5.
- Cea D´Ancona, Mª A.(1996). *Metodología cuantitativa. Estrategias y técnicas de investigación social*. Madrid: Síntesis Sociología.
- Facal, T. (2015). *Guía para elaborar un proyecto de investigación social*. Madrid: Paraninfo.
- Rubio, M.J. e Varas, J. (1997). *El análisis de la realidad en la intervención social. Métodos y técnicas de investigación*. Madrid:CCS.
- Sierra Bravo, R.(1985). *Técnicas de investigación social. Teoría y Ejercicios*. Madrid: Paraninfo.

Competencias

No Plan de Estudos do Título de grao en Traballo Social, indícase que as competencias ás que contribúe esta materia son as seguintes:

Competencias xenéricas:

- Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, no ámbito da intervención social, que abranguen unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica ou ética.

- Ter desenvolvido as habilidades de aprendizaxe necesarias para continuar a súa formación e aprendizaxe no ámbito do Traballo Social cun alto grao de autonomía.

Competencias específicas:

- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.
- Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.

Competencias transversais:

- Capacidade de análise e síntese
- Capacidade de comunicación oral e escrita
- Capacidade de aplicación dos coñecementos de informática
- Capacidade de razoamento crítico
- Capacidade de aprendizaxe autónomo
- Capacidade de creatividade
- Capacidade de motivación pola calidade

Metodoloxía da ensinanza

A proposta metodolóxica pretende conxugar o formato maxistral das clases expositivas coas metodoloxías activas e participativas e co traballo autónomo.

Sistema de avaliación

A avaliación da materia levarase a cabo mediante avaliación continua e proba escrita. Esta última terá un peso do 65% sobre a cualificación global e poderá superarse mediante a proba liberatoria que terá lugar antes de rematar o período de docencia ou ben na convocatoria oficial de exame. Para poder presentarse á proba liberatoria é necesario contar cunha asistencia a clase igual ou superior ao 50% nas sesións interactivas, asistencia contabilizada ata quince días antes da realización de dita proba. Si se supera a proba escrita pero non se teñen entregado ou non resultan aptos outros traballos e/ou exercicios obrigatorios, gardarase a nota obtida ata a derradeira convocatoria dese curso, pero non para cursos posteriores.

A avaliación continua, pola súa parte, ten un peso do 35% e sumarase á nota obtida na proba presencial, sempre que esta proba se teña superada con unha cualificación mínima de apto.

CONTIDO DA AVALIACIÓN CONTINUA E PUNTUACIÓN MÁXIMA:

- Asistencia a clases : 0,60.
- Supostos prácticos: 2,40.
- Elaboración do proxecto de investigación: 0,50 puntos.

Total: 3,5 puntos

En caso de non asistir ás sesións presenciais nas que se realicen tarefas puntuables, si estas faltas se xustifican debidamente, poderán compensarse nas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios encomendados pola profesora.

SISTEMA DE CONTROL DE ASISTENCIA:

O sistema de control de asistencia é o establecido polo centro. O prazo e os motivos polos que se poden xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de Asistencia a Clases nas Ensinanzas Adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases e teña concedida a dispensa de asistencia poderá compensar as faltas coa realización de exercicios de análise de textos, que deberá entregar por escrito á profesora.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua conservaranse en cursos posteriores a non ser que algunhas destas actividades sexan eliminadas e/ou incorporadas outras novas; neste caso, deberán realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Por outra parte, si cambia a valoración de cada unha das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actualizada.

Tempo de estudo e traballo persoal

Estudo autónomo individual ou en grupo: 40 horas

Exercicios: 24 horas

Lectura de textos: 10 horas

Proxecto de investigación: 25 horas

TOTAL: 99 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia ás clases é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da materia que en todo momento orienta a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.

Se recomenda ter cursada a materia de Investigación e Diagnose en Traballo Social.

Observacións

De conformidade co Acordo do Consello de Goberno do 22 de abril de 2020 polo que se regula o réxime especial de avaliación do curso 2019-2020 como consecuencia da suspensión da docencia presencial pola COVID-19, no caso da segunda oportunidade de avaliación deberá procederse como segue:

Dado que a actividade docente das materias do primeiro cuadrimestre, e a súa avaliación en primeira oportunidade, se desenvolveu con normalidade, cómpre respectar o establecido nos seus programas e guías docentes para a ponderación da proba final da segunda oportunidade. Non obstante, os exames finais presenciais deberán ser substituídos por probas finais telemáticas; estas probas poderán ser tanto de carácter síncrono como asíncrono.

Ligazón ao Acordo: <http://hdl.handle.net/10347/21667>

G3171323 - Traballo Social con Individuos e Familias (O Traballo Social: Conceptos, Métodos, Teorías e Aplicación) - Curso 2019/2020

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 1º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** Terceiro Curso

Profesora: Lourdes Besada Agra

Programa

Obxectivos da materia

- Ser capaz de analizar a natureza das relacións entre profesionais e usuarios, e as potencialidades e dificultades que as marcan, tendo en conta os aspectos relativos ao xénero e a diversidade cultural.
- Coñecer os principais métodos e técnicas para interactuar con individuos e familias para promover cambios e desenvolver as súas capacidades e mellorar as súas oportunidades vitais.
- Coñecer os modos de intervir con persoas e familias para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas acerca das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos, e para promover a participación dos usuarios nos procesos e servizos de Traballo Social.
- Coñecer os modos de implicar aos usuarios nos servizos de Traballo Social para incrementar os seus recursos, a súa capacidade e o seu poder para influír nos factores que afectan as súas vidas.
- Ser capaz de desenvolver os principais métodos de apoio individual e familiar.
- Ser capaz de promover redes sociais para facer fronte ás necesidades.
- Ser capaz de aplicar as estratexias de resolución de conflitos por medio da negociación e a mediación.
- Ser capaz de defender ás persoas e familias e actuar no seu nome se a situación o require.
- Ser capaz de identificar os comportamentos de risco.
- Ser capaz de detectar e afrontar situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os resultados.

Contidos

TEMA I: O individuo e a familia como unidade de intervención en Traballo Social.

TEMA II: A perspectiva ecosistémica de intervención. A perspectiva estrutural e evolutiva da familia. A familia como sistema de relación.

TEMA III: Recollida de información e análise do sistema individual-familiar. As técnicas e a análise operativa da familia. A avaliación familiar.

TEMA IV: A relación de axuda e o proceso de cambio. A entrevista: As técnicas. Instrumentos e competencias de intervención individual-familiar. A visita ao fogar.

TEMA V: Sistemas e contextos de intervención: institución, cliente e traballador/a social.

TEMA VI: A familia en situación de dificultade sociofamiliar. A familia multiproblemática. A vulnerabilidade e a situación de risco e/ou exclusión social.

Bibliografía básica e complementaria

Bibliografía básica

Bermudez, C. e Brik, E. (2010). *Terapia familiar sistémica. Aspectos teóricos y aplicación práctica*.

Madrid: Síntesis. Blanco, A. e Rodríguez, J. (2007). *Intervención psicosocial*. Madrid: Pearson Educación.

Campanini, A. (2012). *La intervención sistémica. Un modelo operativo para el servicio social*. Buenos Aires: Miño y Dávila.

- Ceberio, M.R. (2018). *El genograma. Un viaje por las interacciones y juegos familiares*. Madrid: Morata S.L.
- Coletti, M. e Linares, J. L. (Comp.) (1997). *La intervención sistémica en los Servicios Sociales ante la familia multiproblemática: La experiencia de la ciutat Vella*. Barcelona: Paidós.
- Cruz, B., Bembibre, J. e Barranco, J. (Coords.). (2015). *Herramientas para la reflexión de la práctica de la intervención social*. Granada: El genio maligno.
- Fernández i Barrera, J. (Coord.). (2016). *La intervención con familias desde el trabajo social*. Madrid: Grupo 5.
- Fernández Barutell, L. (2013). *Intervención con familias y atención a menores en riesgo social*. Madrid: Mc. Graw Hill.
- Fernández, T. e Ponce de León, L. (2012). *Trabajo social individualizado. Metodología de intervención*. Madrid: Ediciones Académicas.
- Fonbuena, J. (2012). *El trabajo social y sus instrumentos. Elementos para una interpretación a piacere*. Valencia: Nau llibres.
- García González, A.J. (Coord.). (2016). *Competencias sociales en las relaciones interpersonales y grupales*. Madrid: Pirámide.
- Goldrik, M. e Gerson, R. (1987). *Genogramas en la evaluación familiar*. Barcelona: Gedisa.
- Gómez Gómez, F. (2010). *Intervención social con familias*. Madrid: McGraw-Hill.
- Guinot, C. e Ferran, A. (Eds.). (2017). *Trabajo Social: arte para generar vínculos*. Bilbao: Universidad de Deusto.
- Hidalgo, A. (2011). *Trabajo social con familias. Reflexiones y sugerencias*. A Coruña: Gesbiblo.
- Ituarte, A. (Coord.) (2017). *Prácticas del Trabajo Social Clínico*. Valencia: Nau
- Llibres
- Jurado, T. (Ed.). (2012). *Cambios familiares y trabajo social*. Madrid: Ediciones académicas.
- Martín-Sacristán, J.M., Garrido, M. e Rodríguez, L. (2012). *Salud Familiar. Fundamentos, evaluación y aplicaciones para el trabajo con familias en riesgo psicosocial*. Madrid: CCS
- Martínez González, M.C., Álvarez González, B. y Fernández Suárez, A.P. (2015). *Orientación familiar. Contextos, evaluación e intervención*. Madrid: Sanz y Torres.
- Minuchin, P., Colapinto, J. e Minuchin, S. (2000). *Pobreza, Institución, Familia*. Buenos Aires: Amorrortu
- editores
- Moreno, A. (2014). *Manual de terapia sistémica. Principios y herramientas de intervención*. Bilbao: Desclée De Brouwer.
- Núñez Bustos, M. (2012). *Intervención Familiar*. Madrid: Grupo 5.
- Ramos, R. (2015). *Terapia narrativa con familias multiproblemáticas*. Madrid: Morata.
- Rossell, T. e Rodríguez, P. (2017). *La entrevista en el trabajo social*. Barcelona: Herder.
- Segado, S. (2011). *Nuevas tendencias en Trabajo Social con Familias. Una propuesta para la práctica desde el empowerment*. Madrid: Trotta.
- UNED

Bibliografía complementaria

- Arranz, E. e Oliva, A. (Coord.). (2010). *Desarrollo psicológico de las nuevas estructuras familiares*. Madrid: Pirámide.
- Fernández, T. e Ponce de León, L. (2011). *Trabajo social con familias*. Madrid: ediciones académicas.

Competencias

COMPETENCIAS XENÉRICAS:

- Posuír e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento nese campo.
- Saber aplicar eses coñecementos na súa actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que atinxen ao Traballo Social, facendo uso dos seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.
- Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, que inclúan unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica ou ética.

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:

- Establecer relacións profesionais ao obxecto de identificar a forma máis axeitada de intervención.
- Coñecer estratexias para intervir con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas acerca das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos.
- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.
- Saber responder a situacións de crise valorando a urxencia das situacións, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados.
- Adquirir habilidades para interactuar con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para conseguir cambios, para promocionar o desenvolvemento dos mesmos e para mellorar as súas condicións de vida por medio da utilización dos métodos e modelos de Traballo Social, facendo un seguimento con regularidade dos cambios que se producen ao obxecto de preparar a finalización da intervención.
- Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e cos colegas profesionais negociando o subministro de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas ao obxecto de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes.

- Desenvolver aptitudes para saber apoiar o desenvolvemento de redes para facer fronte ás necesidades e traballar a favor dos resultados planificados examinando coas persoas as redes de apoio ás que poidan acceder e desenvolver.
- Adquirir facultades para promover o crecemento, desenvolvemento e independencia das persoas identificando as oportunidades para formar e crear grupos, utilizando a programación e as dinámicas de grupos para o crecemento individual e o fortalecemento das habilidades de relación interpersoal.
- Coñecer e utilizar a mediación como estratexia de intervención destinada á resolución alternativa e complementaria de conflitos en diversos ámbitos, tales como o familiar, escolar, comunitario e intercultural.
- Desenvolver habilidades para defender ás persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades e actuar no seu nome se a situación o require.
- Diferenciar e actuar na resolución de situacións de risco previa identificación e definición da natureza do mesmo.
- Desenvolver aptitudes para traballar de maneira eficaz dentro de sistemas, redes e equipos interdisciplinarios e multiorganizacionais co propósito de colaborar no establecemento de fins, obxectivos e tempo de duración dos mesmos contribuíndo igualmente a abordar de maneira construtiva os posibles desacordos existentes.

COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:

- Capacidade de análise e síntese.
- Capacidade de comunicación oral e escrita.
- Capacidade de resolución de problemas.
- Capacidade de traballo en equipo.
- Capacidade para as relacións interpersoais.
- Capacidade de razoamento crítico.
- Capacidade de compromiso ético.
- Capacidade de aprendizaxe autónoma.
- Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía empregada combina a docencia presencial de clases expositivas, interactivas e titoría presencial en grupo reducido.

A finalidade das clases expositivas é a explicación dos aspectos básicos de cada tema establecido no programa, proporcionando a información necesaria que permita ao alumnado a aprendizaxe autónoma.

A docencia interactiva pretende que o alumnado, individual ou grupalmente, desenvolva actividades de participación activa: discusión de casos, traballo con textos ou datos, aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc.

Na titoría presencial en grupo reducido, dinamízase, oriéntase e supervísase o traballo autónomo do alumnado, ao tempo que permite facer o seguimento e orientación na realización de tarefas e actividades derivadas do desenvolvemento individual e colectivo da docencia expositiva e interactiva.

Sistema de avaliación

A proba escrita ou exame terá un valor do 70% sobre a cualificación global e o peso da avaliación continua será do 30%. A avaliación continua terase en conta sempre que os/as alumnos/as alcancen unha puntuación do exame ou proba escrita igual ou superior a 2,8 sobre 7.0.

A avaliación final terá en conta o desenvolvemento de actividades do alumnado, individual ou grupalmente, en relación aos aspectos que a continuación se relacionan:

- Exame: 7 puntos. Se poderán realizar exames parciais, neste caso a cualificación final será a media das notas parciais obtidas, sempre que a puntuación en cada un dos parciais sexa igual ou superior a 2.8. O alumnado que suspenda o/os exames terá que examinarse de toda a materia na convocatoria na que se presente.
- Asistencia a clases interactivas nas que se traballará a discusión, reflexión e análise de casos ou supostos prácticos, de documentos ou textos bibliográficos, realizacións de rolle-playing: 2 puntos
- Traballo, individual ou grupal dos/as alumnos/as a realizar fora da aula: 0.8 punto. É requisito indispensable ter realizado este traballo para poder ser avaliado da materia.
- A asistencia á titoría en grupo reducido: 0.2 puntos.

O sistema de control de asistencia a clases é o establecido polo centro a tales efectos.

O prazo e os motivos polos que se pode xustificar as faltas de asistencia son as establecidas na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao espazo europeo de educación superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases interactivas, e teña concedida a dispensa de asistencia, realizará un traballo, a determinar entre o/a alumno/a e a profesora, que entregará por escrito e procederá a súa defensa.

Poderán producirse cambios no sistema de avaliación da materia cando así sexa acordado entre a profesora e o alumnado e sempre que supoña unha mellora para o aprendizaxe.

Tempo de estudo e traballo persoal

Traballo persoal do alumno/a (total 99 Horas)

- Estudio autónomo individual ou en grupo: 50 Horas.
- Exercicios: 15 Horas.
- Lectura de textos: 10 Horas.
- Elaboración de traballos, visualización do material: 20 Horas.
- Outras tarefas propostas: Análise de familias no cine: 4 Horas.

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia as clases expositivas é de especial importancia para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da materia necesario para orientar a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases interactivas é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.

Recoméndase que no desenvolvemento temporal da materia o/a alumno/a manteña un contacto periódico coa profesora para a clarificación de conceptos e a orientación bibliográfica axeitada para facilitarlle que poida afondar naquelas parcelas do seu interese.

Recomendacións previas:

Ter cursadas as asignaturas de Fundamentos do Traballo Social; Historia do Traballo Social; Ética e Traballo Social; e Habilidades Sociais e de Comunicación en Traballo Social.

Observacións

De conformidade co Acordo do Consello de Goberno do 22 de abril de 2020 polo que se regula o réxime especial de avaliación do curso 2019-2020 como consecuencia da suspensión da docencia presencial pola COVID-19, no caso da segunda oportunidade de avaliación deberá procederse como segue:

Dado que a actividade docente das materias do primeiro cuadrimestre, e a súa avaliación en primeira oportunidade, se desenvolveu con normalidade, cómpre respectar o establecido nos seus programas e guías docentes para a ponderación da proba final da segunda oportunidade. Non obstante, os exames finais presenciais deberán ser substituídos por probas finais telemáticas; estas probas poderán ser tanto de carácter síncrono como asíncrono.

Ligazón ao Acordo: <http://hdl.handle.net/10347/21667>

G3171324 - Soportes Documentais e Xestión da Información en Traballo Social (O Traballo Social: Conceptos, Métodos, Teorías e Aplicación) - Curso 2019/2020

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 1º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** Terceiro Curso

Profesora: Mª Elena Puñal Romarís

Programa

Obxectivos da materia

- Ser capaz de utilizar claves verbais e non verbais para guiar a interpretación.
- Adquirir habilidades para deseñar soportes documentais e documentar os procesos de intervención social, entre elas as de elaborar, presentar e compartir historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais.
- Ser capaz de establecer un contacto efectivo con individuos e organizacións por medio da palabra falada e escrita, en papel e por medios electrónicos; e facelo de forma correcta e clara cun estilo adecuado aos destinatarios, á finalidade e ao contexto da comunicación.
- Ser capaz de xestionar un debate e avaliar os puntos de vista e as probas aportadas por outros.
- Ser capaz de aplicar as tecnoloxías da comunicación e a información na prestación de servizos.

Contidos

- Linguaxe verbal e non verbal. Uso da palabra falada e escrita, en papel e por medios electrónicos. Deseño e xestión de sistemas de rexistro de información. Deseño e uso de soportes documentais. Utilización da información: recolleita, estruturación, presentación, almacenamento, localización e consulta.
- Soportes documentais de rexistro de información: Ficha Social, Historia Social básica, Historia Social Única Electrónica (HSUE), Folla de Seguimento, Rexistro de Entrevista, Rexistro de Visitas a Domicilio, Rexistro de Traballo con Grupos, Proxecto de Intervención de Casos, Follas de Derivación, Folla de Rexistro de Demanda e Intervención, Diario de Campo, Axenda de Traballo, Ficha de Recursos, Memoria de Actividades.
- O Informe Social como documento específico e propio do/a Traballador/a Social.
- Ferramentas para dar cumprimento á normativa de tratamento de datos de carácter persoal. Modelos de Consentimento Informado.

Bibliografía básica e complementaria

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

Caño, C., Escoda, E., Herraiz, D. e Rejas, L. (2012). *El Informe Social. Teoría y Práctica*. Valencia: Tirant Humanidades.

Decreto 89/2016, de 30 de xuño, polo que se regula a creación, o uso e o acceso á historia social única electrónica. (2016) Recuperado de https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2016/20160727/AnuncioG0425-120716-0001_es.html

Consejo General del Trabajo Social. (2012). *Código deontológico del Trabajo Social*. Madrid: Autor.

Fernández Cano, A. M. e Jiménez Sánchez, A. (2002). *El Informe Social. Cuestiones a debate*. Córdoba: Colegio Oficial Diplomados en T.S. y A.S. de Córdoba.

Fernández Cano, A. M. e Jiménez Sánchez, A. (2006). *El Informe Social. Cuestiones a debate*. Málaga: Colegio Oficial Diplomados en T.S. y A.S. de Málaga.

Ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre, de Protección de Datos Personales y garantía de los derechos digitales. (2018). Recuperado de <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2018-16673>

Lima, A. I. e E Maya, A. (Coords). (2018). *Protección de datos en servicios sociales. Guía para profesionales*. Madrid: Consejo General de Trabajo Social.

Munuera, M. P. (2012). El Informe Social: Imagen de la intervención psicosocial en la documentación profesional del trabajo social. En J. Fombuena (Coord.). *El Trabajo Social y sus instrumentos. Elementos par una interpretación a piacere*. Nau Llibre: Valencia.

Reglamento General de Protección de Datos 2016/679, de 27 de abril. Diario Oficial de la Unión Europea, L 119, de 4 mayo de 2016. Recuperado de http://www.agpd.es/portalwebAGPD/canaldocumentacion/legislacion/union_europea/reglamentos/index-ides-idphp.php

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

Agencia Española de Protección de Datos. (s.d.). *Protección de datos. Guía para el Ciudadano*.

Recuperado de

http://www.agpd.es/portalwebAGPD/canaldocumentacion/publicaciones/common/Guias/GUIA_CIUDADANO.pdf

Agencia Española de Protección de Datos. (2017). *Guía del Reglamento General de Protección de Datos para responsables de tratamiento*. Recuperado de http://www.agpd.es/portalwebAGPD/temas/reglamento/common/pdf/guia_rgpd.pdf

Agencia Española de Protección de Datos. (2017). *Guía para el cumplimiento del deber de informar*. Recuperado de http://www.agpd.es/portalwebAGPD/temas/reglamento/common/pdf/guia_rgpd.pdf

Agencia Española de Protección de Datos. (s.d.). *Guía para centros educativos. Guías sectoriales AEPD*. Recuperado de <http://www.tudiceseninternet.es/agpd1/images/guias/GuiaCentros/GuiaCentrosEducativos.pdf>

Agencia Española de Protección de Datos. (2018). *Protección de datos y Administración Local. Guías sectoriales AEPD*. Recuperado de http://www.agpd.es/portalwebAGPD/canaldocumentacion/publicaciones/common/Guias/2018/Guia_Proteccion_datos_Administracion_Local.pdf

Garcés, E. e Miranda M. (1991, Abril). Reflexiones en torno al Informe Social. *Trabajo Social y Salud*, 8, 117-133.

Guinot, C. (Coord.). (2008). *Métodos, técnicas y documentos utilizados en Trabajo Social*. Bilbao: Universidad de Deusto.

Pérez Rivero, L. (2000). La documentación específica en trabajo social. La historia, la ficha y el informe social, *Cuadernos de Trabajo Social*, 13, 75-90.

Regalado J. (2017). *El Informe Social. Prototipo para profesionales del Trabajo Social*. Recuperado de <http://www.mittrabajoessocial.com/el-informe-social-prototipo-para-profesionales-del-trabajo-social-dejonathan-regalado/>

Rodríguez Otero, L.M., Tamez, B., Zúñiga, M. e Mancinas, S.E. (2017). *Herramientas para construir el expediente social desde el Trabajo Social*. Monterrey: Red Pública.

Competencias

COMPETENCIAS XENÉRICAS

- Saber aplicar esos conocimientos en su actividad profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre las cuestiones que incumben al Trabajo Social, haciendo uso de sus conocimientos sobre la realidad social, las teorías, los modelos e los métodos científicos propios.

- Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, no ámbito da intervención social, que inclúan unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica ou ética.

- Ser capaces de transmitir información, ideas, problemas e solucións sobre cuestións relativas ao Traballo Social a un público tanto especializado como non especializado.

- Ter adquirido as habilidades de aprendizaxe necesarias para continuar a súa formación e aprendizaxe no ámbito do Traballo Social cun alto grado de autonomía.

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS

- Coñecer estratexias para intervir con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades para axudarlles a tomar decisións ben fundamentadas acerca das súas necesidades, circunstancias, riscos, opcións preferentes e recursos.

- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.

- Analizar e sistematizar a información que proporciona o traballo cotián para revisar e mellorar as estratexias profesionais que deben dar resposta ás situacións sociais emerxentes.

- Xestionar, presentar e compartir historias e informes sociais manténdooos completos, fieis, accesibles e actualizados como garantía na toma de decisións e valoracións profesionais.

COMPETENCIAS TRANSVERSAIS

- Capacidade de análise e síntese

- Capacidade de organización e planificación

- Capacidade de comunicación oral e escrita

- Capacidade de xestión da información

- Capacidade de razoamento crítico

- Capacidade de aprendizaxe autónoma

- Capacidade de motivación pola calidade

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía utilizada combina a docencia presencial de clases expositivas, interactivas, titoría en grupo reducido e o traballo persoal.

Preténdese que o alumnado, individual ou grupalmente, desenvolva actividades de participación activa: discusión de casos; traballo con textos ou datos; aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc.

Sistema de avaliación

A avaliación da materia realízase mediante unha avaliación continua e a superación dun exame escrito. Realízase unha proba escrita eliminatoria da materia.

A avaliación mediante exame ten un peso do 60% sobre a cualificación global, polo que o peso da avaliación continua é do 40%. É necesario acadar a puntuación mínima de Apto no exame para poder sumarlle a puntuación pola avaliación continua.

PUNTUACIÓN MÁXIMA DA AVALIACIÓN CONTINUA: 4 ptos.:

- Asistencia: 1,5 ptos (Clases expositivas: 0,7, clases interactivas: 0,7 e titoría en grupo reducido:01)

- Tarefas prácticas: 2,5 ptos.

Na Guía da Materia que se entrega ao comezo das clases, especificase o contido e a puntuación correspondente a cada tarefa práctica e pola asistencia ás clases.

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios que lle sexan encomendados pola profesora. Unha vez se teña confirmación da xustificación das faltas de asistencia, o alumnado ten que poñerse en contacto coa profesora para o encargo da tarefa compensatoria no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable. Ao efecto, unha vez publicada a acta na que conste a xustificación da/s falta/s de asistencia, o alumnado ten un prazo de 10 días hábiles, para solicitar á profesora a tarefa para compensar a puntuación correspondente.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua poderase conservar en cursos posteriores non sendo que algunhas destas actividades sexa eliminada e/ou sexa incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Por outra parte, se cambia a valoración de cada unha das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actual. O/a alumno/a que non supere a materia, e desexe conservar a puntuación obtida no curso anterior debe comunicalo a través dun correo electrónico dirixido á profesora da materia (malenas@euts.es)

SISTEMA DE CONTROL DE ASISTENCIA

O sistema de control de asistencia é o establecido polo centro.

O prazo e os motivos polos que se poden xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de asistencia a clase nas ensinanzas adaptadas ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases e teña concedida a dispensa de asistencia, poderá compensar as faltas coa realización de exercicios e traballos de análise de textos seleccionados que deberá entregar por escrito e defenderá nunha titoría previamente acordada coa profesora, (ver tarefas por dispensa de asistencia na web da materia).

O alumnado que ten concedida a dispensa de asistencia, ten que poñerse en contacto coa profesora, preferentemente por correo electrónico, nun prazo non superior á 10 días desde a data de publicación da acta na que se recoñece dita concesión.

Tempo de estudo e traballo persoal

Estudio autónomo individual ou en grupo: 40

horas Exercicios: 25 horas

Lectura de textos: 10 horas

Elaboración de traballos, visualización de material: 20

horas Preparación de exposicións: 4 horas

TOTAL: 99 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia ás clases é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da materia que en todo momento orienta a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para situar o alumnado en contextos profesionais.

Recoméndase, durante o desenvolvemento temporal da materia, manter un contacto periódico coa profesora encargada para a clarificación e a orientación bibliográfica precisa para poder afondar nas parcelas de maior interese.

Recomendacións previas: Ter cursadas as asignaturas de Fundamentos de Traballo Social; Historia do Traballo Social; Ética e Traballo Social; e Habilidades Sociais e de Comunicación en Traballo Social.

Observacións

Respecto á bibliografía recoméndase tamén consultar a que se presenta na Guía da materia, posto que é mais completa que a que se inclúe neste programa pola limitación de espazo.

De conformidade co Acordo do Consello de Goberno do 22 de abril de 2020 polo que se regula o réxime especial de avaliación do curso 2019-2020 como consecuencia da suspensión da docencia presencial pola COVID-19, no caso da segunda oportunidade de avaliación deberá procederse como segue:

Dado que a actividade docente das materias do primeiro cuadrimestre, e a súa avaliación en primeira oportunidade, se desenvolveu con normalidade, cómpre respectar o establecido nos seus programas e guías docentes para a ponderación da proba final da segunda oportunidade. Non obstante, os exames finais presenciais deberán ser substituídos por probas finais telemáticas; estas probas poderán ser tanto de carácter síncrono como asíncrono.

Ligazón ao Acordo: <http://hdl.handle.net/10347/21667>

2º Cuadrimestre

G3171325 - Política Social e Traballo Social (O Contexto Institucional do Traballo Social) - Curso 2019/2020

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 2º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** Terceiro Curso

Profesora: Mª Jesús Castro Neo

Programa

Obxectivos da materia

- .-Ser capaz de valorar as consecuencias e implicacións que diferentes orientacións en política social teñen para o Traballo Social, así como as achegas do Traballo Social ao deseño, desenvolvemento e avaliación das políticas sociais.
- .-Ser capaz de analizar a natureza dos mecanismos que vehiculan as políticas sociais e as consecuencias de cada un deles en termos de resultados e efectos sobre a desigualdade.
- .-Ser capaz de distinguir e recoñecer a articulación de mercado, familia, sociedade civil e estado nas sociedades de benestar e as súas implicacións para o deseño e resultados das políticas.
- .-Saber identificar as principais tendencias actuais en materia de política social.
- .-Coñecer, comprender e ser capaz de avaliar a articulación territorial e sistémica das políticas de benestar social e os resultados en termos de deseño, implantación e avaliación destas.

Contidos

- I.- Política Social, Estado de Benestar e Traballo Social .Consecuencias e implicacións que diferentes orientacións en política social teñen para o Traballo Social.
- II.- Relacións entre Política Social e Traballo Social. Achegas do Traballo Social ao deseño, desenvolvemento e avaliación das políticas sociais.
- III.- Mecanismos para a aplicación das políticas sociais: resultados e efectos sobre a desigualdade e a exclusión social.
- IV.- Políticas Sociais sectoriais en España: sanidade pública, protección social e emprego, vivenda, educación, pensións públicas, e servizos sociais.
- V.- A articulación territorial das políticas de Benestar Social.
- VI.- O gasto en protección social.
- VII.- Tendencias actuais en materia de política social.

Bibliografía básica e complementaria

Alemán, C. e Garces, J.(Coord.).(1996).*Administración Social: servicios de bienestar social*.Madrid: Siglo XXI.

Alemán C. e Garcés, J.(Coord.).(1998).*Política Socia*. Madrid: McGraw-Hill

Alonso-Olea,B. y Medina,S. (2014).*Derecho de los servicios publicos sociales*.Pamplona:Civitas.

Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en trabajo Social y Asistentes Sociales. (1986).*4 Siglos de acción social de la beneficencia al bienestar social*. Madrid: Autor.

Fernández García, T. e Alemán, C. (Coord.). (2003). *Introducción al trabajo social*.Madrid: Alianza Editorial.

Fernández García, T. e Garcés, J. (Coord.). (1999). *Crítica y futuro del Estado de Bienestar*. Valencia: Tirant lo Blanch. Fernández García, T e De la Fuente, Y. (Coord.) .(2009). *Política Social y Trabajo Social*. Madrid:Alianza Editorial.

Garces , J.(Coord.). (1996). *Sistema político y administrativo de los servicios sociales*. Valencia: Tirant lo Blanch.

Gutierrez Resa, A. e Garcés ,J. (Coord.) .(1999). *Los servicios sociales en las Comunidades y Ciudades Autónomas*. Valencia: Tirant lo Blanch.

Navarro,V.(Coord.). (2004).*El Estado de Bienestar en España*. Madrid:Tecnos.

Pino del, E. e Rubio, M.J. (Eds.).(2013). *Políticas sociales en perspectiva comparada*.Madrid:Tecnos.

Torres López,J.(2019).*La renta básica*.Barcelona:Deusto.

Webs de consulta:

<https://www.lamoncloa.gob.es/Paginas/index.a>

spx <https://www.xunta.gal/portada>

Competencias

Na Memoria do Título de Grao en Traballo Social sinálase que esta materia contribúe a acadar as seguintes competencias, para lograr os obxectivos propostos para a titulación:

Competencias xenéricas:

.- Posuír e comprender os coñecementos que definen ao Traballo Social como disciplina científica, incluíndo as súas teorías, métodos e ámbitos de aplicación, a un nivel que se apoia nas publicacións máis avanzadas e inclúe algúns dos aspectos máis relevantes que están na vangarda do coñecemento neste campo.

Competencias específicas:

.- Ter a capacidade para traballar e valorar de maneira conxunta con persoas, familias, grupos, organizacións e comunidades as súas necesidades e circunstancias, promovendo o cambio, a resolución de problemas nas relacións humanas e o fortalecemento e a liberdade da sociedade para incrementar o benestar e a cohesión:

-Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.

.-Ter capacidade para administrar e ser responsable, con supervisión e apoio, da propia práctica dentro da organización.

-Adquirir facultades para contribuír á administración de recursos e servizos colaborando cos procedementos implicados na súa obtención, supervisando a súa eficacia e asegurando a súa calidade.

-Adquirir habilidades para participar na xestión e dirección de entidades de benestar social.

.- Ter capacidade para integrar os principios e normas do Código Deontolóxico de Traballo Social e demostrar competencia no exercicio do mesmo.

-Coñecer e aplicar as boas prácticas do Traballo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que as implementan.

Competencias transversais:

.- Capacidade de análise e síntese.

.- Capacidade de comunicación oral e escrita.

.- Capacidade de razoamento crítico.

.- Capacidade de aprendizaxe autónoma.

.- Capacidade de motivación pola calidade.

Metodoloxía da ensinanza

A docencia está organizada en 38 horas distribuídas en sesións no aula e impartidas ao grupo grande. Outras 9 horas a cada grupo nos que se subdivide o grupo grande, distribuídas ao longo do período lectivo en 6 sesións no aula de 1 hora e 30 minutos de duración cada unha, e sesións de 1 hora de tirorización presencial en grupos reducidos.. Nas sesións na aula a docencia será de tipo expositivo, con menor participación activa do alumnado, e de tipo interactivo nas que si o alumnado terá unha participación máis activa.

Docencia expositiva: A través de exposicións no aula e dando lugar á participación, a profesora explicará aspectos básicos e centrais de cada tema establecido no programa, aportando información esencial e delimitando conceptos, resaltando os aspectos relevantes e as relacións entre eles.

Docencia interactiva: O alumnado individualmente ou organizado en equipos de traballo desenvolverá actividades que requirirán unha participación activa na construción do seu propio coñecemento. Realizarase a lectura/visionado e análise de textos ou material audiovisual con debate titorizado e/ou preguntas no aula. Utilización de bibliografía, fontes estatísticas ou outros materiais vinculados ao programa académico e complementarios á teoría impartida na asignatura, ben proporcionadas pola profesora ou buscados e aportados polo alumnado, con exposicións por parte de leste dos traballos a realizar no aula.

Ademais o/a alumno/a terá que realizar un traballo de curso en grupo segundo as pautas específicas a indicar pola profesora.

Titorización presencial en grupos reducidos: sesións presenciais nas que o/a profesor/a dinamiza, orienta, e supervisa o traballo autónomo do alumnado en grupos reducidos. Así mesmo, permite facer un seguimento e orientación do alumnado na realización das tarefas e actividades derivadas do desenvolvemento persoal ou colectivo da docencia expositiva e interactiva.

A través das titorías oriéntase e asesorase sobre as actividades e tarefas propostas ao alumnado. Así mesmo resolveranse dúbidas que se lle poidan presentar ao alumnado no seu proceso de aprendizaxe.

Sistema de avaliación

A valoración da aprendizaxe enténdese como un proceso a través do que se comproba o nivel do logro en relación aos obxectivos sinalados. Toda valoración que hai que realizar responde a unha parte do contido do programa da materia.

A avaliación da materia realizarase mediante unha avaliación continua e a realización dunha proba parcial e exames finais.

A proba escrita e exames finais oficiais terá un valor de 75% sobre a cualificación global, e cumprirá acadar unha puntuación mínima de 4 para poder sumar a puntuación obtida na avaliación continua.

A avaliación continua terá un valor do 25%, e realizarase sobre actividades do alumnado elaboradas a nivel individual ou grupal nas sesións interactivas, e sobre a base de:

1 PUNTO POR : asistencia (na guía da materia especificarase a ponderación) 1,5 PUNTOS POR:

- .-Elaboración de traballos e / ou exposición dos mesmos na aula
- .-Lectura e análise de textos, e / ou visionado e análise de material audiovisual
- .-Intervencións, reflexións, e análise sobre cuestións expostas na aula

As actividades realizadas na aula non son recuperables fora das sesións docentes establecidas, agás que a non asistencia estea xustificada dentro dos supostos legais establecidos.

Teranse en conta para valorar as actividades anteriores criterios como:

- .-Participación activa en clase, tanto espontánea como estruturada, e calidade das mesmas
- .-Capacidade creativa
- .-Entrega en prazo das actividades propostas

A USC é unha Universidade presencial, e o alumnado ten o deber de asistir regularmente ás actividades lectivas programadas.

O sistema de control de asistencia é o establecido polo centro. O prazo e as causas polas que se pode xustificar a non asistencia a clase son as establecidas na Regulación que para tal fin aprobou a USC e as normas propias do centro.

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas coa elaboración de traballos e exercicios encomendados pola profesora. Unha vez se teña confirmación da xustificación de faltas de asistencia, o/a alumno/a ten que poñerse en contacto coa profesora para o encargo da tarefa compensatoria no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable.

Nas situacións previstas que imposibilitan manter a dinámica da avaliación continua presencial o alumnado poderá solicitar a dispensa de asistencia, polo procedemento establecido polo centro e nos prazos fixados. Nestas situacións realizaranse as actividades que oportunamente sexan fixadas co correspondente sistema de avaliación.

Os traballos individuais ou grupais realizados polo alumnado terán que ser orixinais. Calquera traballo copiado suporá un suspenso na materia ata a seguinte convocatoria. Para os efectos de avaliación un mesmo traballo non poderá ser utilizado en varias materias, non sendo que as actividades se programen de forma coordinada.

Tempo de estudo e traballo persoal

O tempo de estudo e traballo persoal do alumnado estímase en 99 horas distribuídas como segue:

- .-Estudo autónomo individual ou en grupo: 50 horas
- .-Exercicios: 15 horas
- .-Lectura de textos: 15 horas
- .-Elaboración de traballos, visualización de material: 15 horas
- .-Preparación de exposicións orais: 4 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia ás clases expositivas é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da asignatura necesario para orientar a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases interactivas é fundamental para a integración do coñecemento teórico e práctico, e para posicionar ao alumno/a en contextos profesionais.

Recoméndase ao alumnado que no desenvolvemento temporal da materia manteña un contacto periódico coa profesora encargada da docencia para aclarar e orientar sobre bibliografía necesaria para afondar en aspectos de maior interese para o/a alumno/a.

Observacións

A asignatura pertence á "Materia: Políticas Sociais e Traballo Social" dentro do "Módulo: O contexto Institucional do Traballo Social".

Recoméndase ter cursadas as asignaturas "Historia dos Sistemas de Benestar Social" e "Fundamentos de Política Social".

Modificacións introducidas ao abeiro da Resolución Reitoral do 23 de marzo como consecuencia da suspensión temporal da docencia presencial.

Durante o período de docencia non presencial para o desenvolvemento do programa da materia , modifícase a metodoloxía para a realización das actividades formativas, e os prazos de entrega das tarefas plantexadas.

As canles de comunicación serán:

.- o espazo web da materia en <http://www.euts.es/> a través do portal do estudante, de acceso coa clave indicado ao inicio do cuadrimestre

.-o correo electrónico da docente castroneo@euts.es

No espazo web da materia cólganse os contidos dos temas , xunto con material complementario de cada un, o alumnado pode plantexar dúbidas por correo electrónico e respóndense estas no espazo web , pois poden ser de interese para todo o grupo.

Os exercicios que se corresponden á docencia interactiva tamén se incorporan no espazo web da materia, e asemade se comunica a todo o alumnado por correo electrónico, sendo este o medio polo que poden facer as consultas sobre a tarefa a realizar, e a vía para entregala antes do día e hora sinalada.

SISTEMA DE AVALIACIÓN ADAPTADO Á SITUACIÓN DERIVADA DA COVID-19

Modificación introducida ao abeiro do acordo do Consello de Goberno da USC de 22 de abril de 2020, e que afecta á avaliación da materia como consecuencia da suspensión temporal da docencia presencial.

Tendo mudado a docencia a non presencial debido a situación derivada da pandemia polo COVID 19, a forma de avaliar as capacidades e coñecementos adquiridos polo alumnado ten que revisarse e adaptarse a esta nova situación. No artigo 3 do Acordo do Consello de Goberno da USC de 22/04/2020 contéplanse as modalidades de avaliación, e no artigo 4 as regras para a avalación de materias do segundo cuadrimestre.

MODALIDADE DE AVALIACIÓN:

Avaliación sen proba final (avaliación continua):

.- Primeira oportunidade: entre o 15 de maio e o 5 de xuño.

.-Segunda oportunidade: entre o 1 e o 22 de xullo-

Nas datas que aprobe o centro e que se farán públicas antes do 30 de maio.

A nota sobre 10 para a avaliación continua conformarase tendo en conta : .-A asistencia ás dúas sesións de docencia interactiva realizadas de forma presencial.(1).-As catro actividades xa previstas. (7,5).-Exercicio final voluntario.(1,5)

ASISTENCIA:

Contemplábase 1 punto por asistencia ás seis sesións de docencia interactiva, e a titorización presencial en grupos reducidos. Destas so se celebraron dúas antes de que a docencia pasase a ser remota.

A nova ponderación da asistencia será como segue:

- .-Dúas asistencia: 1 punto
- .-Unha asistencia: 0,5 punto

ACTIVIDADES:

As actividades a realizar nas sesións de docencia interactiva e na sesión de titoría en grupos reducidos valorábase con 1,5 puntos:

- 1º Exercicio: Renda Inclusión Social de Galicia: 0,4 puntos (realizado de forma presencial)
- 2º Exercicio: As Axudas de Inclusión Social de Galicia: 0,4 puntos
- 3º Exercicio: Rendas de Inclusión Social versus Renda Básica Universal:0,3 puntos
- 4º Exercicio: Lectura e comentario do libro de Mesa,S. (2019).Silencio Administrativo : La pobreza en el laberinto burocrático.Barcelona:Anagrama: 0,4 punto

Na nova situación de docencia non presencial a valoración das actividades pondérase como segue:

- 1º Exercicio: Renda Inclusión Social de Galicia: 2 puntos
- 2º Exercicio: As Axudas de Inclusión Social de Galicia: 2 puntos
- 3º Exercicio: Rendas de Inclusión Social versus Renda Básica Universal: 1,5 puntos
- 4º Exercicio: Lectura e comentario do libro de Mesa,S. (2019).Silencio Administrativo : La pobreza en el laberinto burocrático.Barcelona:Anagrama: 2 puntos
- 5º Exercicio voluntario: elaborar preguntas sobre os contidos da materia: 1,5 puntos.

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 2º Semestre de Titulacións de Grao
- **Docencia e Matrícula:** Terceiro Curso

Profesora: Mª Elena Puñal Romarís

Programa

Obxectivos da materia

- Ser capaz de aplicar os métodos de valoración das necesidades e as opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.
- Ser capaz de deseñar, implementar e avaliar plans de intervención coas persoas atendidas e outros profesionais negociando o uso de servizos e revisar a eficacia de devanditos plans.
- Ser capaz de usar a tecnoloxía xeral da xestión de proxectos de intervención social: análise, diagnóstico, planificación, execución e avaliación.
- Ser capaz de detectar e afrontar situacións de crises valorando a súa urxencia, planificando e desenvolvendo accións para facer fronte ás mesmas e revisando os seus resultados.

Contidos

- A formulación de proxectos de intervención social no proceso de programación.
- Modelos de proxectos de intervención social.
- Elementos constitutivos do deseño de proxectos: Fundamentación, obxectivos, destinatarios, actividades, recursos, orzamento e avaliación.
- A implementación, a execución e a avaliación de proxectos de intervención social. Formulación e análise de indicadores de avaliación.

Bibliografía básica e complementaria

BIBLIOGRAFÍA BÁSICA

García Herrero, G. e Ramírez Navarro, J.L. (1996). *Diseño y evaluación de proyectos sociales*. Zaragoza: Certeza.

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

Aguilar, M. J. e Ander Egg, E. (1986). *Administración y ejecución de programas de Trabajo Social*. Buenos Aires: Humanitas.

Aguilar, M. J. e Ander Egg, E. (1990). *Administración de programas de Acción Social*. Vitoria-Gasteiz: Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco.

Aguilar, M. J. e Ander Egg, E. (1992). *Evaluación de Servicios y Programas Sociales*. Madrid: Siglo XXI.

Aguilar, M.J. (2013). *Trabajo Social. Concepto y metodología*. Madrid: Paraninfo- Consejo General de Trabajo Social.

Amezcuca, C. e Jiménez, A. (1996). *Evaluación de Programas Sociales*. Madrid: Díaz de Santos.

- Ander Egg, E. (1991). *Introducción a la Planificación* (13ª ed.). Madrid: Siglo XXI. Ander
- Egg, E. (2009). *Metodologías de acción social*. Buenos Aires: Lumen-Humanitas.
- Aylwin, N., Jiménez, M. e Quezada, M. (1982). *Un enfoque operativo de la Metodología de Trabajo Social*. Buenos Aires: Humanitas.
- Beaudelux, E. (1992). *Guía metodológica de apoyo a proyectos y acciones para el desarrollo. De la identificación a la evaluación*. Madrid: IEPALA.
- Callejo, J. e Viedma, A. (2006). *Proyectos y estrategias de Investigación Social: la perspectiva de la intervención*. Madrid: McGraw-Hill.
- Cohen, E. e Franco, R. (1993). *Evaluación de Proyectos Sociales*. Madrid: Siglo XXI.
- Conde, R. (1998). *Trabajo Social Experimental*. Valencia: Tirant Lo Blanch.
- Diéguez, A. J. (Coord.). (2002). *Diseño y Evaluación de Proyectos de intervención socioeducativa y Trabajo Social comunitario*. Buenos Aires: Espacio Editorial.
- Espinoza, M. (1983). *Evaluación de Proyectos Sociales*. Buenos Aires: Humanitas.
- Espinoza, M. (1984). *Programación*. Buenos Aires: Humanitas.
- Fernández, T. e Ares, A. (Coords.). (2002). *Servicios Sociales: Dirección, gestión y planificación*. Madrid: Alianza Editorial.
- Fernández García, T. e Ponce, L. (Dir.) (2016). *Elaboración, gestión y evaluación de proyectos sociales. Intervención social y programación*. Madrid: Pirámide.
- García Herrero, G. e Ramírez Navarro, J.M. (2006). *Manual práctico para elaborar proyectos sociales*. Madrid: Siglo XXI.
- Pérez-Llantada, M.C. e López de la Llave, A. (1999). *Evaluación de programas de Salud y Servicios Sociales: Metodología y ejemplo*. Madrid: Dykinson.
- Pérez Serrano, G. (2016). *Diseño de proyectos sociales. Aplicaciones prácticas, para su planificación, gestión y evaluación*. Madrid: Narcea
- Piñeiro, A. (1991). *Establecimiento de un sistema de evaluación de los servicios sociales. Indicadores*. Valencia: Conselleria de Treball i Seguretat Social.
- Robertis, C. de (1988). *Metodología de la Intervención en Trabajo Social*. Buenos Aires: Ateneo.
- Rossi, P. H. e Freeman, H. E. (1989). *Evaluación. Un enfoque sistemático para programas sociales*. México: Trillas.
- Rozas, M. (1998). *Una perspectiva teórica metodológica de la intervención en Trabajo Social*. Buenos Aires: Espacio Editorial.
- Rueda, J. M. (1993). *Programar, implementar proyectos y evaluar. Instrumentos para la acción*. Zaragoza: Certeza.
- Sarasola, J.L., Malagón, J.L. e Barrera, E. (2010). *Mediación: Elaboración de proyectos*. Madrid: Tecnos.

Competencias

COMPETENCIAS XENÉRICAS:

- Saber aplicar esos conocimientos en su actividad profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre cuestiones que incumben al Trabajo Social, haciendo uso de sus conocimientos sobre la realidad social, las teorías, los modelos e los métodos científicos propios.

- Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, no ámbito da intervención social, que inclúan unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica ou ética.
- Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para continuar a súa formación e aprendizaxe no ámbito do Traballo Social cun alto grado de autonomía.

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:

- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.
- Preparar, producir, implementar e avaliar os plans de intervención co sistema cliente e os colegas profesionais negociando o suministro de servizos que deben ser empregados e revisando a eficacia dos plans de intervención coas persoas implicadas ao obxecto de adaptalos ás necesidades e circunstancias cambiantes.
- Deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención social.

COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:

- Capacidade de análise e síntese
- Capacidade de comunicación oral e escrita
- Capacidade de toma de decisións
- Capacidade de razoamento crítico
- Capacidade de aprendizaxe autónoma
- Capacidade de creatividade
- Capacidade de motivación pola calidade

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía utilizada combina a docencia presencial de clases expositivas, interactivas, titoría en grupo reducido e o traballo persoal.

Preténdese que o alumnado, individual ou grupalmente, desenvolva actividades de participación activa: discusión de casos; traballo con textos ou datos; aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc.

Sistema de avaliación

A avaliación da asignatura realízase mediante unha avaliación continua e a realización de probas parciais e exame final.

Realizaranse probas escritas eliminatorias da materia, no caso de non superalas ou non presentarse a elas se avaliarán nas convocatorias finais de exames. As probas parciais superadas gárdanse para as convocatorias finais do curso, pero non para cursos posteriores.

As probas escritas e exame final teñen un peso do 65% sobre a cualificación global, polo que o peso da avaliación continua é do 35%.

É necesario acadar a puntuación mínima de Apto nas probas parciais e exames para poder sumarlle a puntuación pola avaliación continua.

PUNTUACIÓN MÁXIMA DA AVALIACIÓN CONTINUA: 3,5 ptos.

- Asistencia: 1,3 ptos. (Clases expositivas: 0,6, clases interactivas: 0,6 e titoría en grupo reducido: 0,1).
- Tarefas prácticas: 2,2

Na Guía da Materia que se entrega ao comezo das clases, especificase o contido e a puntuación correspondente a cada tarefa práctica e pola asistencia a clases

No caso de non asistir ás clases nas que se realizan tarefas puntuables, e se teñan xustificadas as faltas de asistencia, poden compensarse estas tarefas, coa elaboración de traballos e exercicios encomendados pola profesora. Unha vez se teña confirmación da xustificación das faltas de asistencia, o alumnado ten que poñerse en contacto coa profesora para o encargo da tarefa compensatoria no caso de que proceda a realización dunha actividade puntuable. Ao efecto, unha vez publicada a acta na que conste a xustificación da/s falta/s de asistencia, o alumnado ten un prazo de 10 días hábiles, para solicitar á profesora a tarefa para compensar a puntuación correspondente.

A puntuación obtida nas actividades de avaliación continua poderase conservar en cursos posteriores non sendo que algunhas destas actividades sexa eliminada e/ou sexa incorporada algunha nova; neste caso deberá realizarse para poder obter a puntuación correspondente. Por outra parte, se cambia a valoración de cada unha das actividades, a puntuación obtida no seu momento, modificarase pola equivalente actual. O/a alumno/a que non supere a materia, e desexe conservar a puntuación obtida no curso anterior debe comunicalo a través dun correo electrónico dirixido á profesora da materia (malenas@euts.es)

SISTEMA DE CONTROL DE ASISTENCIA

O sistema de control de asistencia é o establecido polo centro.

O prazo e os motivos polos que se pode xustificar as faltas de asistencia son os establecidos na Normativa de asistencia a clase nos ensinados adaptados ao Espazo Europeo de Educación Superior (Acordo do Consello de Goberno da USC do 25 de marzo de 2010).

O alumnado que xustifique a imposibilidade de asistir ás clases e teña concedida a dispensa de asistencia, poderá compensar as faltas coa realización de exercicios e traballos de análise de textos seleccionados que deberá entregar por escrito e defenderá nunha titoría previamente acordada coa profesora, (ver tarefas por dispensa de asistencia na web da materia).

O alumnado que ten concedida a dispensa de asistencia, ten que poñerse en contacto coa profesora, preferentemente por correo electrónico, nun prazo non superior á 10 días desde a data de publicación da acta na que se recoñece dita concesión.

Tempo de estudo e traballo persoal

Estudo autónomo individual ou en grupo: 50

horas Exercicios: 15 horas

Lectura de textos: 10 horas

Elaboración de traballos, visualización de material: 20

horas Preparación de exposición: 4 horas

TOTAL: 99 horas

Recomendacións para o estudo da materia

A asistencia ás clases é clave para que o alumnado poida ir construíndo o corpo teórico da materia que en todo momento orienta a aprendizaxe práctica.

A participación nas clases é fundamental para a integración dos coñecementos teóricos e prácticos, e para situar ao alumnado en contextos profesionais.

Recoméndase, durante o desenvolvemento temporal da materia, manter un contacto periódico coa profesora encargada para a clarificación e a orientación bibliográfica precisa para poder afondar nas parcelas de maior interese.

Recomendacións previas: Ter cursada a asignatura de Investigación e Diagnose en Traballo Social.

Observacións

Respecto á bibliografía recoméndase tamén consultar a que se presenta na Guía da materia, posto que é mais completa que a que se inclúe neste programa pola limitación de espazo.

SISTEMA DE AVALIACIÓN ADAPTADO Á SITUACIÓN DERIVADA DA COVID-19

Modificación introducida ao abeiro do Acordo do Consello de Goberno da USC de 22 de abril de 2020, e que afecta á avaliación da materia como consecuencia da suspensión temporal da docencia presencial.

Estaba previsto que a avaliación da materia se realizase mediante unha avaliación continua e superación de probas parciais e exame final, pero por mor da publicación do Acordo do Consello de Goberno da USC de 22 de abril, óptase por avaliar só por avaliación continua. Isto implica cambiar a puntuación asignada anteriormente.

NA AVALIACIÓN CONTINUA INCLÚESE:

Asistencia a clases expositivas e interactivas ata o 9 de marzo: 0,5

Lecturas nº 1 e nº 2: 0,4

½ proxecto en equipo: 1,5

Periodo de docencia non presencial

23 preguntas test: 0,2 por cada unha = 4,6

½ proxecto individual: 3

TOTAL: 10 puntos

Puntuación por asistencia a clases ata luns 9 de marzo

10 expositivas: máximo 0,3

1 falta 0,3

2 faltas 0,2

3 faltas 0,1

4 faltas non puntuá

3 interactivas: máximo 0,2

1 falta 0,2

2 faltas 0,1

MODIFICACIÓNS INTRODUCIDAS AO ABEIRO DA RESOLUCIÓN REITORAL DO 23 DE MARZO COMO CONSECUENCIA DA SUSPENSIÓN TEMPORAL DA DOCENCIA PRESENCIAL

O venres 13 de marzo, comezou a interrupción das clases presenciais, que se substituiu pola seguinte previsión:

1. O espazo propio da materia na web do centro, é o canle oficial de comunicación ao alumnado dos cambios realizados na programación, e espazo onde se facilitan os contidos e material que da soporte aos temas, e as tarefas a realizar.
2. O correo electrónico da profesora como canle de consulta.
3. Os correos electrónicos de todo o alumnado para o envío de audios explicativos dos temas e tarefas a realizar (empregando Cco. para manter a confidencialidade)
4. Previsión de sesións coa aplicación Teams, a través do correo web da USC, para revisión das tarefas feitas en equipo. Estas sesións son complementarias ás indicacións enviadas previamente a todo o alumnado coa mesmas finalidades, por medio do correo electrónico e, no seu caso, audio da profesora coas explicacións oportunas, para reforzar a difusión a todo o alumnado.

PROXECTO DE INTERVENCIÓN EN EQUIPO: Nas clases interactivas anteriores, traballouse en equipo no proxecto de intervención. Para aproveitar a 1ª quincena sen clases, o primeiro que hai que facer é pasar ao ordenador o proxecto feito en equipo ata o obxectivo operativo incluído (xa que este foi o que se traballou na última interactiva) e enviarme nun documento de Word a malenas@euts.es. O título do documento debe poñer o nome do alumno que lle dá nome ao grupo (o que puxo na folia que asinou).

O prazo para a entrega desta parte do proxecto xa traballado é o venres 27 de marzo. Respetar o prazo de presentación, xa que será un criterio importante para avaliar

Tarefa individual: elaborar preguntas tipo test de 4 posibles respostas, coa pregunta que consideréis correcta sinalada dos seguintes contidos da proposta de deseño de proxectos de Gustavo García e J.M. Ramírez

1 pregunta de cada un dos seguintes contidos da proposta de Gustavo García e J. M. Ramírez: (16 preguntas deste modelo) e datas previstas para telas realizadas:

Entorno interno e externo (página 19) 20 marzo

Proceso de execución (página 22) 20 marzo

Fase O (página 24) 23 marzo

Recursos personais (página 28) 24 marzo

Recursos materiais funxibles (páxinas 28 y 29) 25 marzo

Recursos materiais de capital páxinas 28 y 29) 25 marzo
Recursos monetarios (páxina 29) 26 marzo
Recursos asignados (páxina 30) 27 marzo
Recursos específicos (páxina 30) 27 marzo
Presupuesto (páxinas 31, 32, 33) 31 marzo
Ingresos (páxina 33) 31 marzo

Presupuesto de inversión (páxina 34) 31 marzo
Avaliación do esforzo (páxina 37) 1 abril
Avaliación da eficacia (páxina 37) 1 abril
Avaliación da eficiencia (páxina 38) 2 abril
Avaliación: análise dos destinatarios (páxina 38) 2 abril

1 pregunta de cada un dos seguintes contidos:(7 preguntas deste contenido) e data previstas para telas realizados:

Proxecto Ander Egg 13 abril
Proxecto Dieguez 15 abril
Proxecto Ariño 17 abril
Marco lóxico 20 abril
Implementación- ejecución 21 abril
Avaliación 22 abril
Informe avaliación do proxecto 23 abril

Tarefa individual: parte do proxecto ata o obxectivo operativo incluído

Nun documento subido á web da materia preséntase un listado coa asignación de tema a cada alumno/a.

PAUTAS A SEGUIR.

- 1.Seguir o modelo proposto por Gustavo García e José Manuel Ramírez, e será de tipo grupal ou comunitario.
- 2.Na portada. En “Elaborado por”: indicar Equipo de intervención, coas figuras profesionais (traballador/a social, psicólogo/a, educador/a social...), e poñer debaixo o nome do alumno/a que realiza o proxecto.
- 3.Nos Resultados, como mínimo ten que ter 2 resultados. Ao lado da cuantificación de cada uno hai que poñer entre parénteses si é cuantificación directa ou indirecta.
- 4.Na Intervención hai que indicar que tipo de atención é cada unha. Como mínimo ten que haber 3 intervencións, 1 de elas técnica, e as outras 2 diferentes (material, personal ou monetaria).

Información

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Traballo Social
- **Convocatoria:** 2º Semestre de Titulaciones de Grao
- **Docencia e Matrícula:** Terceiro Curso

Profesorado: Xoán Carlos Bascuas Jardón (Coordinador)
Mª Purificación García Álvarez
Ana Isabel Souto Gómez

Programa

Obxectivos da materia

- Aplicar os diferentes modelos de investigación, diagnóstico e avaliación no traballo social ao longo das súas distintas fases.
- Comprender a relación entre investigación, diagnóstico, avaliación e práctica do traballo social.
- Ser capaz de utilizar os métodos e técnicas para avaliar necesidades, capacidades, oportunidades e riscos dos usuarios, grupos e comunidades, incorporando no proceso a participación de persoas ou grupos interesados.
- Ser capaz de analizar e sistematizar a información proporcionada polo traballo diario como base para a revisión e mellora das estratexias profesionais.
- Saber aplicar os coñecementos sobre boas prácticas no traballo social.
- Saber como xestionar información de diversas fontes.
- Ser capaz de aplicar modelos e métodos de avaliación, incluídos os factores que subxacen na selección e verificación de información relevante, a natureza do xuízo profesional e os procesos de avaliación do risco.
- Ser quen de interpretar datos sobre necesidades e problemas sociais e sobre os resultados do traballo social, desde unha perspectiva non androcéntrica ou etnocéntrica.
- Ser capaz de avaliar as diferenzas de punto de vista na recollida de información e na fiabilidade e importancia da información recollida

Contidos

Deseño, xestión e execución dunha investigación no ámbito do Traballo Social: Elaboración do proxecto, recollida, tratamento e análise dos datos; elaboración do informe de investigación.

Bibliografía básica e complementaria

Bibliografía básica:

Baez, J. (2007). *Investigación cualitativa*. Madrid: Esic

Caparrós, N. e Raya, E. (2015). *Métodos y técnicas de Investigación en Trabajo Social*. Madrid: Grupo 5.

Cea d'Ancona, M.A. (1996). *Metodología cuantitativa. Estrategias y Técnicas de Investigación Social*. Madrid: Síntesis S.A.

Corbeta, P. (2008). *Metodología y Técnicas de Investigación Social*. Madrid: Mc Graw Hill.

Facal, T. (2015). *Guía para elaborar un proyecto de investigación social*. Madrid: Paraninfo.

Hernández-Sampieri, R. e Mendoza, C. (2018). *Metodología de la investigación. Las rutas cuantitativa, cualitativa y mixta*. México: Mc Graw Hill Education.

López López, M.T. e Santín, D. (Coords.). (2008). *Análisis de datos en la Investigación Social de la Familia*. Madrid: Cinca.

Rojas, A.J., Fernández, J.S. e Pérez, C. (1998). *Investigación mediante encuestas, Fundamentos teóricos y aspectos prácticos*. Madrid: Síntesis S.A.

Ruiz, J. (2007). *Metodología de la Investigación cualitativa*. Bilbao: Universidad de Deusto.

Verd, J.M., e Lozares, C. (2016). *Introducción a la investigación cualitativa. Fases, métodos y técnicas*. Madrid: Editorial Síntesis.

Bibliografía complementaria:

- Aguirre, A. (1995). *Etnografía. Metodología cualitativa en la investigación sociocultural*. Barcelona: Marcombo.
- Azofra, M.J. (1999). *Cuadernos Metodológicos. Cuestionarios*, 26.
- Balcells, J. (1994). *La investigación social: Introducción a los métodos y a las técnicas*. Barcelona: PPU.
- Bosch, J.L.C. e Torrente, D. (1993). *Cuadernos Metodológicos. Encuestas telefónicas y por correo*, 9.
- Denzin, N.K. e Lincoln, Y.S. (Ed.). (2012). *Manual de investigación cualitativa. Volumen II: paradigmas y perspectivas en disputa*. Barcelona: Editorial Gedisa.
- Durán, M.M. (2010). Apuntes sobre la presentación de artículos cualitativos. *Aquichan*, 10(1),1-3.
- García, M.M. e Mateo, I. (2000). El grupo focal como técnica de investigación cualitativa en salud: diseño y puesta en práctica. *Atención Primaria*, 25(3), 181- 186.
- Harvatppoulos, Y., Livan, Y. F. e Sarnin, P.H. (1992). *El arte de la encuesta*. Bilbao: Deusto.
- Hernández, R., Fernández, C. e Baptista, P. (2010). *Metodología de la investigación*(5ª ed.). Perú: Mc Graw Hill.
- Manzano, V.G., Rojas, A.J. e Fernández, J.S. (1996). *Manual para encuestadores*. Barcelona: Ariel Practicum.
- Mayan, M. (2001). *An Introduction to Qualitative Methods: A Training Module for Students and Professionals*. Alberta: Qual Institute Press International Institute for Qualitative Methodology.
- Pons, I. (1998). *Cuadernos Metodológicos. Programación de la investigación social*, 8.
- Rodríguez, G., Gil, J. e García, E. (1999). *Metodología de la investigación cualitativa*. (2ª ed.). Málaga: Ediciones Aljibe.
- Rojas, A.J., Fernández, J.S. e Pérez, C. (1998). Investigar mediante encuestas. Fundamentos teóricos y aspectos prácticos. Madrid: Síntesis.
- Rubio, M.J. e Varas, J. (1997). *El análisis de la realidad en la investigaciones social. Métodos y técnicas de investigación*. Madrid: CCS.
- Ruiz, J.I. (2012). *Metodología de la investigación cualitativa*. Bilbao: Deusto.
- Sánchez, J.J. (1989). *Análisis de tablas de contingencia*. Madrid: CIS/Siglo XXI.
- Tójar, J.C. (2006). *Investigación cualitativa comprender y actuar. Manuales de Metodología de Investigación Educativa*. Madrid: La Muralla.

Competencias

Competencias xerais:

- Saber aplicar estes coñecementos na súa actividade profesional e saber desenvolver e defender argumentos sobre os problemas que afectan ao traballo social, facendo uso de dos seus coñecementos sobre realidade social, teorías, modelos e métodos propios científicos.
- Ter capacidade para recoller e interpretar datos relevantes, facer avaliacións e diagnósticos sociais, no ámbito da intervención social, que inclúen unha reflexión sobre temas actuais de natureza social, científica ou ética.
- Ser capaz de transmitir información, ideas, problemas e solucións sobre cuestións relacionadas co traballo social para un especialista e non público especializado
- Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para continuar formación e aprendizaxe no campo do traballo social cun alto grao de autonomía.

Competencias específicas:

- Avaliar as necesidades e as posibles opcións para orientar unha estratexia de intervención.
- Coñecer a realidade social, as teorías sociais e as teorías sobre cultura e diversidade cultural.
- Saber xestionar e ser responsable do seu traballo asignando prioridades, cumprindo as obrigas profesionais e avalía a eficacia do propio programa de traballo.
- Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das boas prácticas de traballo social para revisar e actualizar os seus propios coñecementos sobre os marcos.

Competencias transversais:

- Capacidade de análise e síntese
- Capacidade de organización e planificación
- Capacidade para a comunicación oral e escrita
- Capacidade para aplicar coñecementos informáticos
- Capacidade de xestión da información
- Capacidade de toma de decisións
- Capacidade para traballar en equipo

- Capacidade para as relacións interpersoais
- Capacidade de razoamento crítico
- Capacidade de aprendizaxe autónoma
- Creatividade
- Capacidade de motivación para a calidade

Metodoloxía da ensinanza

As sesións de aulas expositivas teñen como finalidade a explicación dos aspectos básicos de cada tema establecido no programa, proporcionando a información necesaria que permita ao alumnado o aprendizaxe autónomo.

A docencia interactiva pretende que o alumnado, individual ou en grupo, desenvolva actividades de participación activa: discusión de casos, traballo con textos ou datos, aplicación de técnicas, destrezas e habilidades a supostos prácticos, etc.

De igual modo, haberá sesións de titorías presenciais en grupos reducidos nos que se desenvolverán actividades formativas de carácter práctico.

A través das titorías asesórase ao alumnado para o desenvolvemento das actividades propostas de realización autónoma polo/a alumno/a, que supoñen un proceso de autoaprendizaxe.

Sistema de avaliación

A avaliación da materia levarase a cabo mediante unha avaliación continua, (na que se inclúe a elaboración dun informe final da investigación) e unha proba escrita.

A proba escrita terá un peso do 30% sobre a cualificación global, polo que o peso da avaliación continua será do 70%. Para poder computar a puntuación da avaliación continua á cualificación final, é necesario obter unha puntuación de apto na proba escrita.

A avaliación continua representa o 70% da cualificación global e para poder computar a puntuación da avaliación continua á cualificación final, é necesario obter unha puntuación de apto nos exercicios da avaliación continua. A avaliación continua terá en conta a asistencia ás aulas, así como os exercicios que se esixan ao alumnado.

O profesorado fixará na guía da materia os criterios específicos para a valoración de cada un dos aspectos considerados.

As persoas que teñan concedida dispensa de asistencia tamén realizarán o traballo de investigación. Deberán poñerse en contacto coa persoa coordinadora da materia para establecer como se levará a cabo dita investigación.

Tempo de estudo e traballo persoal

Estudio autónomo: 40

horas. Exercicios: 25

horas.

Lectura de textos: 10 horas.

Elaboración de traballos, visualización de material: 20

horas. Outras tarefas propostas: 4 horas.

Total: 99 horas.

Recomendacións para o estudo da materia

Para o desenvolvemento do proceso de investigación é necesario partir dos coñecementos teóricos e técnicos que se imparten en clases expositivas e interactivas nas materias de Investigación e Diagnóstico en Traballo Social e Metodoloxía da Investigación Social.

Observacións

OBSERVACIÓNS PARA O PERÍODO DE SUSPENSIÓN TEMPORAL DA DOCENCIA PRESENCIAL.

Como resultado das modificacións introducidas ao abeiro da Resolución Reitoral do 23 de marzo, como consecuencia da suspensión temporal da docencia presencial, e dado o carácter excepcional da mesma, dáse conta dos seguintes aspectos:

A canle de comunicación principal farase a través da páxina da EUTS, e será posible a utilización de aplicacións de videoconferencia e a realización de gravacións de vídeos explicativos coa finalidade de que o alumnado os poida ver en diferido. En cada tema haberá material complementario que se manterá ata que finalice o curso.

Procurarase manter o horario previsto da docencia nas clases interactivas para as posibles conexións, a través de aplicacións de videoconferencia ou outros recursos didácticos.

Durante a suspensión da docencia presencial, o alumnado poderá realizar titorías (no horario da materia) a través do correo electrónico, ou enviando a consulta a través da páxina da EUTS na ligazón de “subida de ficheiros”, e sempre que sexa posible, a través de aplicacións de videoconferencias.

Como consecuencia da modificación introducida ao abeiro do acordo do Consello de Goberno da USC de 22 de abril de 2020, e que afecta á avaliación da materia como consecuencia da suspensión temporal da docencia presencial, a materia de Obradoiro de investigación social adopta o sistema de avaliación continua.

Os exercicios realizados e as actividades desenvolvidas ao longo das sesións interactivas e da titoría de grupo reducido. Cada un destes exercicios e destas actividades sumará 0,25 puntos; xa que logo, suporá un 30% da nota final.

O informe de investigación cuantitativa e o informe de investigación cualitativa. Cada un deles poderá alcanzar un valor máximo de 3,5 puntos e representará o 70% da cualificación final.

Información: Só alumnado repetidor cursos anteriores

- **Créditos ECTS**
- Créditos ECTS: 6.00
- **Total: 6.0**

Outros Datos

- **Tipo:** Materia Ordinaria Grao RD 1393/2007
- **Departamentos:** Campus Norte
- **Áreas:** Escola Universitaria de Trabajo Social
- **Centro:** Escola Universitaria de Trabajo Social
- **Convocatoria:** 2º Semestre de Titulaciones de Grao
- **Docencia e Matrícula:** Terceiro Curso – Sen docencia – matrícula só alumnado repetidor

Titor: Xoán Carlos Bascuas Jardón

Programa

Obxectivos da materia

- Ser capaz de avaliar situacións sociais e recoller, ordenar, tratar e analizar a información, tendo en conta os puntos de vista dos participantes, os conceptos teóricos, os datos da investigación, as normas legais e os procedementos institucionais.
- Ser capaz de analizar a propia práctica e identificar os seus límites e carencias profesionais, e asumir a responsabilidade da adquisición continuada de coñecementos e destrezas.
- Ser capaz de utilizar adecuadamente a supervisión e sistematizar a práctica.
- Ser capaz de contribuír á promoción de boas prácticas do Trabajo Social participando no desenvolvemento e análise das políticas que se implementan.
- Ser capaz de sintetizar información e liñas de razoamento, e soste un argumento detallado ao longo do tempo.
- Ser capaz de presentar conclusións verbalmente e por escrito, de forma estruturada e adecuada á audiencia para a que foran preparadas.
- Ser capaz de elaborar e redactar informes de investigación aplicada ao Trabajo Social e traballos académicos e profesionais utilizando distintas técnicas, incluídas as derivadas das tecnoloxías da información e a comunicación.
- Ser capaz de xestionar dilemas e problemas éticos identificando os mesmos, deseñando estratexias de superación e reflexionando sobre os seus resultados.

Contidos

Deseño, xestión e execución dunha investigación no ámbito do Trabajo Social: Elaboración do proxecto, recollida, tratamento e análise dos datos; elaboración do informe de investigación.

Bibliografía básica e complementaria

Bibliografía básica:

- Cea d'Ancona, M.A. (1996). *Metodología cuantitativa. Estrategias y Técnicas de Investigación Social*. Madrid: Síntesis S.A.
- Corbeta, P. (2008). *Metodología y Técnicas de Investigación Social*. Madrid: Mc Graw Hill.
- Facal, T. (2015). *Guía para elaborar un proyecto de investigación social*. Madrid: Paraninfo.
- López López, M.T. e Santín, D. (Coords.). (2008). *Análisis de datos en la Investigación Social de la Familia*. Madrid: Cinca.
- Rojas, A.J., Fernández, J.S. e Pérez, C. (1998). *Investigación mediante encuestas, Fundamentos teóricos y aspectos prácticos*. Madrid: Síntesis S.A.

Bibliografía complementaria:

- Aguirre, A. (1995). *Etnografía. Metodología cualitativa en la investigación sociocultural*. Barcelona: Marcombo.
- Azofra, M.J. (1999). *Cuestionarios*. Madrid: CIS.
- Bosch, J.L.C. e Torrente, D. (1993). *Encuestas telefónicas y por correo*. Madrid: CIS.
- Harvatpoulos, Y., Livan, Y. F. e Sarnin, P.H. (1992). *El arte de la encuesta*. Bilbao: Deusto.

- Hernández, R., Fernández, C. e Baptista, P. (2010). *Metodología de la investigación (5ª ed.)*. Perú: Mc Graw Hill.
- Manzano, V.G., Rojas, A.J. e Fernández, J.S. (1996); *Manual para encuestadores*. Barcelona: Ariel Practicum.
- Pons, I. (1998). *Programación de la investigación social*. Madrid: CIS.
- Rojas, A.J., Fernández, J.S. e Pérez, C. (1998). *Investigar mediante encuestas: Fundamentos teóricos y aspectos prácticos*. Madrid: Síntesis.
- Rubio, M.J. e Varas, J. (1997). *El análisis de la realidad en la intervención social: Métodos y técnicas de investigación*. Madrid: CCS.
- Sánchez, J.J. (1989). *Análisis de tablas de contingencia*. Madrid: Siglo XXI.
- Sierra, R. (1985). *Técnicas de investigación social. Teoría y ejercicios*. Madrid: Paraninfo.

Competencias

Competencias xerais:

- Saber aplicar eses coñecementos na súa actividade profesional e saber elaborar e defender argumentos sobre as cuestións que incumben ao Traballo Social, facendo uso dos seus coñecementos sobre a realidade social, as teorías, os modelos e os métodos científicos propios.
- Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes, facer valoracións e diagnósticos sociais, no ámbito da intervención social, que inclúan unha reflexión sobre temas actuais de índole social, científica ou ética.
- Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para continuar a súa formación e aprendizaxe no ámbito do Traballo Social cun alto grado de autonomía.

Competencias específicas:

- Valorar as necesidades e opcións posibles para orientar unha estratexia de intervención.
- Coñecer a realidade social, as teorías sociais así como teorías sobre a cultura e a diversidade cultural.
- Saber administrar e ser responsable do seu propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións profesionais e avaliando a eficacia do propio programa de traballo.
- Investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual das boas prácticas do Traballo Social para revisar e actualizar os propios coñecementos sobre os marcos de traballo.

Competencias transversais:

- Capacidade de análise e síntese
- Capacidade de organización e planificación
- Capacidade de comunicación oral e escrita
- Capacidade de aplicación dos coñecementos de informática
- Capacidade de traballo en equipo
- Capacidade para as relacións interpersonais
- Capacidade de razoamento crítico
- Capacidade de aprendizaxe autónoma
- Capacidade de creatividade
- Capacidade de motivación pola calidade

Metodoloxía da ensinanza

A metodoloxía a utilizar combinará a realización de tres sesións de aula e catro sesións de seguimento, co traballo do alumnado en pequenos grupos fóra da aula, promovendo así a aprendizaxe autónoma e significativa.

Sistema de avaliación

Avaliación continua

Realización das actividades e tarefas necesarias para levar a cabo a investigación e presentación do informe final da mesma.

Tempo de estudo e traballo

personal Tarefas de

documentación: 47 horas

Traballo de campo. 20 horas

Deseño do proxecto: 30 horas

Elaboración do informe: 50 horas

Total: 147